

REPUBLIKA
SLOVENIJA
VIŠJE
DELOVNO
IN SOCIALNO
SODIŠČE

VDSS sodba Pdp 779/2010

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne delovne spore

ECLI: ECLI:SI:VDSS:2010:PDP.779.2010

Evidenčna številka: VDS0008596

Datum odločbe: 11.11.2010

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: prenehanje delovnega razmerja - sporazum o prenehanju delovnega razmerja - ničnost - sodna razveza pogodbe o zaposlitvi - odškodnina - kriteriji za odmero

Zveza: ZDR člen 79, 118, 118/1.

Jedro

Izjava o morebitnem sporazumnem prenehanju delovnega razmerja brez navedbe datuma in vsebine dogovora, ki jo poda delavec in ki jo naknadno dopolni delodajalec, je nična, tako da ne predstavlja zakonite podlage za prenehanje delovnega razmerja.

Odškodnina ob sodni razvezi pogodbe o zaposlitvi predstavlja odškodnino, ki pomeni odmeno oz. nadomestilo za reintegracijo delavca k delodajalcu, to je zaradi izgube zaposlitve kljub predhodni ugotovitvi nezakonite odpovedi in vzpostavitve delovnega razmerja. Pri odmeri njene višine je treba upoštevati zgolj kriterije v zvezi s škodo, ki delavcu nastaja oz. mu bo nastala po datumu zaključenega delovnega razmerja na podlagi sodbe sodišča.

Izrek

Pritožba se zavrne in se potrdi sodba sodišča prve stopnje.

Stranki sami krijeta vsaka svoje pritožbene stroške.

Obrazložitev

Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo ugotovilo, da je tožnici 23. 10. 2009 prenehala veljavnost pogodbe o zaposlitvi pri toženi stranki na nezakonit način (I. točka izreka), da je tožnici trajalo delovno razmerje pri toženi stranki do 18. 3. 2010, zaradi česar jo je tožena stranka dolžna za obdobje od 23. 10. 2009 do 18. 3. 2010 prijaviti v zavarovanje za vpis v matično evidenco pri Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ji za isto obdobje obračunati bruto zneske mesečnih nadomestil plač,

upoštevajo bruto plačo, ki bi bila tožnici izplačana, če bi v istem obdobju delala pri toženi stranki, plačati od tako obračunanih zneskov predpisane davke in prispevke ter tožnici izplačati mesečne zneske nadomestil plač skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi, od vsakega 18. dne v mesecu za pretekli mesec do plačila, vse v 8 dneh pod izvršbo (II. točka izreka). Toženi stranki je naložilo, da je dolžna tožnici plačati odškodnino v znesku 9.967,50 EUR v 8 dneh pod izvršbo (III. točka izreka), da je tožena stranka dolžna tožnici obračunati razliko regresa za letni dopust za leto 2009 v znesku 325,00 EUR bruto, plačati predpisane dajatve in tožnici izplačati neto znesek z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 25. 11. 2009 dalje do plačila, vse v 8 dneh pod izvršbo (IV. točka izreka). Poleg tega je odločilo, da je tožena stranka dolžna tožnici povrniti stroške sodnega postopka v znesku 447,00 EUR skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi od izteka dneva izpolnitve dalje do plačila ter ta znesek nakazati na transakcijski račun Delovnega sodišča v Mariboru št. ... pri UJP S., vse v 8 dneh pod izvršbo (IV. točka izreka).

Tožena stranka se je pritožila zoper sodbo iz pritožbenih razlogov zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja ter zmotne uporabe materialnega prava po določbah 2. in 3. točke 1. odst. 338. čl. Zakona o pravdnem postopku (ZPP, Ur. l. RS, št. 26/1999 in spremembe), ki se v skladu z določbo 19. čl. Zakona o delovnih in socialnih sodiščih (ZDSS-1, Ur. l. RS, št. 2/2004) uporablja tudi v sporih pred delovnim sodiščem. Navaja, da je sodišče ugotovilo odločilna dejstva zgolj na podlagi tožnične trditve in s strani policije zaseženega podpisanega praznega lista papirja, da takšen list predstavlja bianco odpoved pogodbe o zaposlitvi. Sodišče je ignoriralo zelo človeško skušnjava tožnice, da uniči svojo lastnoročno odpoved in namesto nje predloži podpisan prazen list papirja. Takrat je toženi stranki ukradla edine njene izvode. Sodišče je sledilo zgolj izpovedbi tožnice, ne pa izpovedbam zaslišanih delavk z obrazložitvijo, da so od svojega delodajalca ekonomsko odvisne, zaradi česar jih ni mogoče šteti za nepristranske. Tožnici ni nikoli odpovedala pogodbe o zaposlitvi, niti ni o tem izrazila nikakršnega namena. Dejansko je tožnica sama podala lastnoročno napisano in podpisano odpoved. V takšnem primeru nima pravne podlage za odločitev o prenehanju pogodbe na podlagi sodbe po določbi 118. čl. Zakona o delovnih razmerjih (ZDR, Ur. l. RS, št. 42/2002 in spremembe). Sklicuje se na sprejeto sodno prakso v zadevi Pdp 359/2005. Tožena stranka je tožnici dala v podpis sporazum o prenehanju veljavnosti pogodbe o zaposlitvi, s katerim sta stranki uredili svoja medsebojna razmerja. To se je zgodilo isti dan, kot je izpovedala priča R.A., pri čemer se je kot zadnja stran sporazuma uporabila stran, ki je bila že podpisana s strani pristojne osebe M.K.. Kljub navedenemu pa ponovno poudarja, da takšen sporazum sploh ni bil potreben, saj je obstajala lastnoročna odpoved, ki jo je tožnica protipravno odsvojila in nato očitno uničila. Ne strinja se s prisojeno odškodnino, ki je določena v najvišjem znesku. Razlogovanje sodišča, da je tožena stranka v primeru tožnice grobo in nezakonito kršila temeljne pravice iz delovnega razmerja, je nesprejemljivo in v nasprotju z namenom inštituta takšne odškodnine. Pri odškodnini ne gre za sankcijo zaradi nezakonite odpovedi, temveč za upoštevanje okoliščin na strani delavca, ki se znajde v negotovem položaju glede prihodnosti in se ne želi reintegrirati. Zato predlaga, da pritožbeno sodišče spremeni izpodbijano sodbo tako, da tožnične zahteve v celoti zavrne oz. podrejeno, da jo razveljavi in zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje.

Tožnica v odgovoru na pritožbo navaja, da je sodišče pravilno razišlo. V primeru sporazumnega prenehanja delovnega razmerja mora biti delavec seznanjen, da v nadaljevanju ne bo mogel uveljaviti pravice do denarnega nadomestila iz naslova brezposelnosti. Tožena stranka ji je izročila delovno knjižico, sicer z originalnim logotipom družbe, vendar z napačno številko delovne knjižice, z napačnim datumom in zmotno navedbo, da je bilo delovno razmerje sklenjeno za določen čas. Več kot očitno je, da sta nadrejeni delavki R.A. in N.B. želeli, da ji preneha delovno razmerje. Iz video posnetka ni razvidno, da bi ji R.A., ko je stekla za njo, izročila en izvod sporazumne odpovedi. Ni pravilno, da je bil podpis pristojne osebe M.K. vzet iz sporazumne odpovedi druge delavke. Sodišče ji je prisodilo pravično odškodnino, pri takšni odločitvi pa je pravilno upoštevalo okoliščine na njeni strani. Zato predlaga, da pritožbeno sodišče zavrne pritožbo in v celoti

potrdi sodbo sodišča prve stopnje.

Pritožba ni utemeljena.

Pritožbeno sodišče je preizkusilo sodbo v mejah pritožbenega izpodbijanja in po uradni dolžnosti pazilo na bistvene kršitve določb postopka ter na pravilno uporabo materialnega prava (2. odst. 350. čl. ZPP). Po takšnem preizkusu je ugotovilo, da vsebuje izpodbijana sodba v odločilnih dejstvih pravilne dejanske in pravnem razloge. Sodišče prve stopnje je na ugotovljeno dejansko stanje tudi pravilno uporabilo materialno pravo. Poleg tega tako v zvezi z izvedenim postopkom kot z izdano sodbo ni storilo nobene bistvene postopkovne kršitve, na katere je moralo pritožbeno sodišče paziti po uradni dolžnosti. Zato pritožbeno sodišče na pritožbene navedbe tožene stranke še odgovarja.

Iz izvedenih dokazov je razvidno, da je bila tožnica v delovnem razmerju pri toženi stranki na delovnem mestu blagajničarke v poslovalnici I. po pogodbi o zaposlitvi za nedoločen čas. Tožena stranka ji je z dnem 23. 10. 2009 zaključila delovno razmerje. V sporu je poskušala dokazati, da je bila tožnica tista, ki je podala odpoved pogodbe o zaposlitvi in da je potem prišlo do sklenitve sporazuma, na podlagi katerega naj bi stranki uredili vsa medsebojna razmerja. Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da je bila tožnica dne 23. 10. 2009 prisotna na sestanku blagajničark, na katerem je bila deležna očitkov s strani vodilnih delavk tožene stranke R.A. in N.B. zaradi nekaterih nepravilnosti pri delu. Nadalje je ugotovilo, da v kolikor je na sestanku dejansko prišlo do neprimernega reagiranja tožnice, da je imela tožena stranka možnosti, da bi zoper njo zaradi storjenih kršitev lahko ukrepala v skladu z možnostmi, ki jih določa ZDR. Za presojo pa je odločilno, da je sodišče prve stopnje v sporu štelo za dokazano, da ji je tožena stranka navedenega dne po sestanku na podlagi pisne izjave izročila zgolj delavsko knjižico v posledici prenehanja delovnega razmerja, sklenjenega za določen čas, poleg tega pa se je morala tožnica na prazen list tudi podpisati. Navedeni listini sta ji bili istega dne s strani policije zaseženi. Pred izročitvijo policiji jih je imela v avtomobilu, pri čemer jih je za potrebe spora predložila sodišču v obliki fotokopij, ki jih je prejela od policije. Pritožbeno sodišče soglaša z obrazloženimi razlogi v izpodbijani sodbi, da je tožnici nezakonito prenehalo delovno razmerje pri tožbeni stranki.

Neutemeljeno je pritožbeno zavzemanje tožene stranke, da je tožnici prenehalo delovno razmerje na podlagi njene odpovedi. Če je tožena stranka kritičnega dne s strani tožnice prejela pisno odpoved, bi morala takšen prejem ustrezno zaznamovati oz. tožnici izdati potrdilo o prejemu ali ji vrniti potrjeno fotokopijo odpovedi, ne pa ji dne 23. 10. 2009 izročiti delavsko knjižico z drugačnim datumom, predvsem pa z navedbo, da gre za prenehanje delovnega razmerja za določen čas. V kolikor se tožena stranka sklicuje na istega dne sklenjen pisni sporazum, bi ga pravilno morala napraviti v več izvodih za stranke in nenazadnje za arhiv. Seveda pa je nenavadno, predvsem pa nedopustno, da je tožena stranka, če ga je res napravila, uporabila zadnjo stran sporazuma s podpisom nadrejenega M.K. iz zadeve, ki se je nanašala na drugo delavko. Glede tega je pomembno poudariti, da najbrž tožnica v primeru pravilno izvedenega postopka odpovedi pogodbe s strani tožene stranke v nadaljevanju dejansko ne bi imela nobenih razlogov, da bi se še istega dne vrnila k njej z namenom, da ugotovi kaj vse je podpisala oz., da je zahtevala izročitev listin. Zato sklicevanje pritožbe, da si je takrat protipravno prilastila na škodo tožene stranke edine listine, predhodno vročene pa uničila, ne more biti upoštevno.

Glede takšne presoje je sodišče prve stopnje izhajalo iz pravilne pravne podlage, da odpoved delovnega razmerja, ki jo podpiše delavec na prazen list papirja, ne more veljati, ker ne izkazuje izraza svobodne volje delavca. Tudi izjava o morebitnem sporazumnem prenehanju delovnega razmerja, brez navedenega datuma in vsebine dogovora, ne more predstavljati zakonite podlage za veljavnost takšnega sporazuma, pri čemer je

izjava delavca, ki je enostranska, in ki jo naknadno v nadaljevanju izpolni delodajalec, nična. Stališče o teh vprašanjih se je namreč že izoblikovalo v sodni praksi v podobnih sporih.

Po ugotovitvi pritožbenega sodišča je sodišče prve stopnje v posledici nezakonito odpovedane pogodbe o zaposlitvi utemeljeno priznalo tožnici zahtevano odškodnino po določbi 118. čl. ZDR. Takšna odškodnina predstavlja odmeno za izgubo zaslužka oz. drugo premoženjsko škodo zaradi nezakonite odpovedi pogodbe. V tej zvezi iz razloga njene posebne narave pri njej ni mogoče neposredno uporabiti vseh institutov civilnega prava. Dejansko predstavlja odškodnino, ki pomeni odmeno oz. nadomestilo za reintegracijo delavca k delodajalcu, to je zaradi izgube zaposlitve kljub predhodni ugotovitvi nezakonite odpovedi in vzpostavitve delovnega razmerja. Vendar je potrebno pri odmeri njene višine izhajati in upoštevati zgolj kriterije v zvezi s škodo delavca, ki se ne vrne k delodajalcu, in ki mu nastaja oz. mu bo nastala po datumu zaključenega delovnega razmerja na podlagi sodbe sodišča.

Pritožbeno sodišče sprejema višino odškodnine v izpodbijani sodbi, ki je tožnici prisojena v višini 9.967,50 EUR. Sodišče prve stopnje sicer ni imelo podlage, ko je pri razlogih priznanja odškodnine štelo postopanje tožene stranke za grobo in nezakonito kršitev temeljnih pravic delavke iz delovnega razmerja, saj so takšni razlogi lahko pomembni zgolj za ugotovitev nezakonite odpovedi, ne pa za presojo kriterijev utemeljenosti in višine odškodnine iz določbe 118. čl. ZDR. Vendar pa pritožbeno sodišče ne glede na takšno razlogovanje soglaša z ugotovitvijo v izpodbijani sodbi z oceno kriterijev na strani tožnice, da gre za mlado delavko in mater, ki se je nekaj mesecev pred odpovedjo vrnila z dopusta za nego in varstvo otroka, ki je z njim doživela prometno nesrečo, zaradi česar je bila tudi dalj časa v bolniškem staležu. Tožnica živi v enostarševski družini, je samohranilka, saj mora preživljati mladoletnega otroka, pred čemer bi bilo brez zaposlitve in rednega priliva denarnih sredstev ogroženo njeno preživljanje in skrb za otroka. Poleg tega je v tej zvezi potrebno upoštevati tudi čas gospodarske krize in na splošno težjo zaposljivost delavcev, ki se znajdejo brez dela, posebno v primeru prenehanja zaposlitve na način, ki se je tožnici zgodil v konkretni situaciji. Zato kakršnokoli pritožbeno uveljavljanje, da za odmerjeno odškodnino tožnici ni bilo izkazane tako dejanske kot pravne podlage, oz. da je ta previsoka, ne more biti sprejemljivo.

Pritožbeno sodišče je preizkusilo vse pritožbene navedbe, ki jih je poizkušala uveljaviti tožena stranka v vloženi pritožbi, da ovrže odločitev sodišča prve stopnje. Pritožbeno sodišče se je v razlogih sodbe opredelilo le do tistih pritožbenih navedb, ki bi lahko bile odločilne, vendar je tudi za te ugotovilo, da za drugačno presojo niso pomembne (1. odst. 360. čl. ZPP). Zato je zavrnilo pritožbo in v celoti potrdilo sodbo sodišča prve stopnje (353. čl. ZPP).

Stranki sta v pritožbenem postopku priglasili stroške in sicer tožena stranka v vloženi pritožbi, tožnica pa v vložnem odgovoru na pritožbo. Ker tožena stranka s pritožbo ni uspela, sama krije svoje pritožbene stroške. Takšna odločitev pa je skladna tudi z določbo 5. odst. 41. čl. ZDSS-1, po kateri krije delodajalec svoje stroške, ne glede na izid postopka, razen če je delavec z vložitvijo tožbe ali z ravnanjem v postopku zlorabljal procesne pravice. Vendar pritožbeno sodišče zadnje razloge na strani tožnice ni ugotovilo. Nadalje je pritožbeno sodišče glede stroškov odgovora tožnice na pritožbo ugotovilo, da njen odgovor ni v ničemer prispeval k sprejeti rešitve zadeve, zaradi česar sama krije pritožbene stroške (1. odst. 165. čl. v zvezi s 1. odst. 155. čl. ZPP).

Datum zadnje spremembe: 23.05.2012